

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll (SOU 2024:80)

Ju2024/02572

1 Sammanfattning

Skatteverket har inget att erinra mot att förslag om nya uppgiftsskyldigheter i utlänningslagen (2005:716) och tillägget i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlännningar införs samt att 7 kap. 1 § utlänningsförordningen (2006:97) upphävs. Skatteverket delar utredningens bedömning att det finns ett behov av ett ökat informationsutbyte för att de verkställande myndigheterna ska ges adekvata förutsättningar för att på ett mer effektivt sätt kunna arbeta med att verkställa avlägsnandebeslut och motverka olovlig vistelse i landet. Skatteverket lämnar följande synpunkter att beakta i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

- För att föreslagna bestämmelser om att lämna uppgifter, på begäran och på eget initiativ, ska få avsedd effekt och för att främja en korrekt och enhetlig tillämpning är det önskvärt med ytterligare förtydliganden.
- Skatteverket har sedan den 1 september 2024 en ny organisation.

Skatteverket har inget att erinra mot övriga författningsförslag.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket delar utredningens bedömning att det finns ett behov av ett ökat informationsutbyte för att de verkställande myndigheterna ska ges adekvata förutsättningar för att på ett mer effektivt sätt kunna verkställa avlägsnandebeslut och motverka olovlig vistelse i landet. För att föreslagna bestämmelser om att lämna uppgifter, på begäran och på eget initiativ, ska få avsedd effekt och för att främja en korrekt och enhetlig tillämpning är det önskvärt med ytterligare förtydliganden.

2.1 Skatteverket (avsnitt 4.5.8)

Verksamheternas tillgång till uppgifter om utlännningar som saknar rätt att vistas i Sverige

Det beskrivs att den brottsbekämpande verksamheten bedrivs samlat i Skatteverkets skattebrottsenhet. Skatteverket har genomfört en omorganisation vilket bl.a. innebär att denna beskrivning inte längre stämmer. Skatteverket har sedan den 1 september 2024 en brottsbekämpningsavdelning som består av flera enheter med olika inriktning och verksamheter. Den verksamhet som tidigare bedrevs samlat på skattebrottsenheten finns nu på en brottsutredningsenhet och sektioner inom en underrättelse- och stödenhet. De tidigare

verksamhetsgrenarna är emellertid inte förändrade med anledning av den nya organisationen. Den nya organisationen innebär alltså inte att det finns nya sekretessgränser inom Skatteverket utan sekretessreglerna för respektive självständig verksamhetsgren gäller alltså.

2.2 Myndigheten ska förfoga över uppgiften (avsnitt 4.6.1 och 4.6.2)

En myndighet ska på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgifter som den förfogar över om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], OSL). Den skyldigheten omfattar alla uppgifter som myndigheten rättsligt förfogar över, d.v.s. även sådana uppgifter som inte finns i en allmän handling. Det framgår att utredningens avsikt är att rekvisitet förfoga över i den föreslagna uppgiftsskyldighet i 17 kap. 4 § utlänningslagen ska ha samma innebörd som i 6 kap. 5 § OSL (s. 800).

Om en uppgift endast finns som en minnesbild hos en befattningshavare vid en myndighet anses myndigheten inte förfoga över uppgiften i den mening som avses i 6 kap. 5 § OSL. En uppgift måste på något sätt vara dokumenterad för att myndigheten ska anses förfoga över den (jfr. Kammarrätten i Stockholm dom 2011-11-25, mål nr 2354-11).

Det förekommer att en handläggare, vid genomförandet av exempelvis ett kontrollbesök, passivt tar del av omständigheter, som enbart bedöms vara intressanta för någon annan myndighet att ta del av. Skatteverket anser att det är tydligt hur den föreslagna bestämmelsen ska uppfattas i denna del. Eftersom detta har väckt många frågor internt på Skatteverket är det önskvärt med ett förtydligande om även sådana uppgifter omfattas av föreslagen uppgiftsskyldighet. Skatteverket har även i samband med remissvaret på Ds 2022:13 Utökad informationsutbyte lämnat synpunkter i motsvarande sammanhang.

Av exempel som ges på s. 214-215 angående iakttagelser som en tjänsteman gör under en inspektion eller förrättning men som inte har direkt relevans för ändamålet med inspektionen eller förrättningen, kan tanken leda till att det inte heller finns något krav på relevans för uppgiften överhuvudtaget i den aktuella verksamheten som tjänstemannen verkar inom. Skatteverket önskar ett förtydligande om avsikten är att Skatteverket ska dokumentera uppgifter som inte har med myndighetens verksamhet att göra.

2.3 Författningskommentar (avsnitt 15.5)

2.3.1 17 kap. 4 § förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

I författningskommentaren framgår bl.a. att det kan handla om iakttagelser som en tjänsteman gör i samband med en inspektion eller förrättning som inte är av direkt relevans för ändamålet med inspektionen eller förrättningen. Ett exempel är när en tjänsteman vid Skatteverket i samband med en kontroll av en persons bosättning (kontrollbesök) gör iakttagelser av en annan person i bostaden som medför att det finns anledning att anta att han eller hon är en utlänning som saknar rätt att vistas i landet. Skatteverket anser att det finns behov av ett förtydligande av om den föreslagna uppgiftsskyldigheten även omfattar uppgifter som enbart bedöms vara intressanta för någon annan myndighet att ta del av. Exemplet behöver utvecklas så att det framgår om uppgifterna samlas in enbart för att lämnas till Polismyndigheten eller om det finns behov av uppgifterna även i den egna verksamheten som handläggaren verkar inom (folkbokföringsverksamheten). Motiveringen har utvecklats ovan under avsnitt 2.2.

Enligt 10 kap. 28 § OSL hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet om det finns en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning. Det är 10 kap. 28 § OSL, med de begränsningar som följer av andra bestämmelser, som ger den föreslagna bestämmelsen sekretessbrytande verkan. Bestämmelsen omnämns i avsnitt 4.4.1, men kan med fördel även omnämnas i författningskommentaren.

2.3.2 17 kap. 6 § förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

För att underlätta tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen är det är önskvärt att det av författningskommentaren framgår att det är 6 kap. 5 § OSL som utgör den övergripande regleringen av informationsskyldigheten mellan myndigheter och att det är med stöd av den bestämmelsen myndigheter begär uppgifter av varandra.

Enligt 10 kap. 28 § OSL hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet om det finns en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning. Det är 10 kap. 28 § OSL, med de begränsningar som följer av andra bestämmelser, som ger den föreslagna bestämmelsen sekretessbrytande verkan. Bestämmelsen omnämns i avsnitt 4.4.1, men kan med fördel även omnämnas i författningskommentaren.

2.4 Övriga förslag

Skatteverket har inte något att erinra mot övriga författningsförslag.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Ulrika Ljung. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Holmberg, rättschefen Michael Erliksson, enhetschefen Pia Gustafsson, sektionschefen Eva Vidlund och Anela Bajric.

Katrin Westling Palm